

Sygn. akt I A Ca 864/19

I A Cz 1262/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Walentyna Łukomska – Drzymała
Sędzia:	SA Ewa Bazelan

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2021 r. w Lublinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa W. M.

przeciwko E. B. (1)

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 13 czerwca 2019r., sygn. akt (...) i zażalenia pozwanej na rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w tym wyroku

I. odrzuca apelację powódki w części dotyczącej nieprzyznania pełnomocnikowi powódki ustanowionemu z urzędu kosztów zastępstwa prawnego od Skarbu Państwa;

II. oddala apelację powódki w pozostałej części;

III. oddala zażalenie pozwanej w całości;

IV. nie obciąża powódki kosztami procesu poniesionymi przez pozwaną w postępowaniu odwoławczym;

V. przyznaje z sum Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie adwokatowi J. O. wynagrodzenie w kwocie 2 025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) zł, powiększone o podatek VAT, tytułem zastępstwa prawnego świadczonego powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

I A Ca 864/19

I A Cz 1262/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2019 roku Sąd Okręgowy w Lublinie po sprawie z powództwa W. M. przeciwko E. B. (1) o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli oddalił powództwo i przejął na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczone koszty sądowe oraz nie obciążył W. M. kosztami procesu na rzecz E. B. (1).

Powódka w sprawie wносиła o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli o treści przenoszącej własność lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ulicy (...) w związku z odwołaniem przez powódkę darowizny dokonanej na rzecz pozwanej.

Sąd Okręgowy ustalił, że powódka W. M. ma pięcioro dzieci: trzy córki i dwóch synów, którzy mieszkają w Kanadzie. Z córkami nie utrzymuje kontaktów z synami jedynie korespondencyjny. Nie ma dobrych relacji z córkami, nawet z M. M. (1), która jako jedyna pozostała w Polsce i mieszka w K.. Synowie powódki przebywają na stałe w Kanadzie, wspierają matkę, przysyłają jej pieniądze. Powódka pozostaje w złych relacjach także z wnukami: P. P., K. B. (1), N. B., którzy nie odzywają się do niej, nie utrzymują kontaktu. Powódka jest skłócona z wnukiem Ł. M., synem pozwanej E. B. (1), z którym mieszka. Ma dobre relacje jedynie z wnukami z Kanady. Świąta spędza ze swoimi siostrami (zeznania W. M. k. 67v-68 i 171v-172, zeznania świadków: N. B. k. 69v-70, Ł. M. k. 99v-100v, P. P. k. 101-101v i K. B. (1) k. 101v-102).

W dniu 21 sierpnia 2012 roku W. M. darowała córce E. M. – lokal mieszkalny położony w K. przy ulicy (...), o powierzchni użytkowej 49,62 m².

Pozwana zgodnie z życzeniem matki ustanowiła na jej rzecz dożywotnio i nieodpłatnie osobistą służebność mieszkania. Wartość darowizny została określona na kwotę 100.000 złotych (umowa darowizny k. 8-10).

Pozwana od 2006 roku przebywa na stałe za granicą, gdzie pracuje zarobkowo. Ma troje dzieci: dwóch synów Ł. i K. oraz córkę N.. Gdy wyjeżdżała za granicę zostawiła je pod opieką swojej matki. Wówczas bliźniacy N. i K. mieli po 13 lat, a Ł. 23 lata. Pozwana przysyłała matce pieniądze na jedzenie dla dzieci i ponosiła opłaty za mieszkanie. N. wraz z bratem K. po ukończeniu Liceum poszła na studia w L., obecnie przebywa za granicą, a jej brat K. mieszka w W..

Ł. M. zajmuje jeden z dwóch pokoi. Razem z powódką dzielą się opłatami za prąd i gaz po połowie. Pomiedzy powódką a jej wnukiem istnieje konflikt. Cały czas dochodzi do spięć. Do kłótni dochodziło jeszcze przed zawarciem umowy darowizny. Kilkakrotnie interweniowała policja. Pierwsza interwencja miała miejsce w dniu 9 lutego 2012 roku. Powódka zgłaszała nieporozumienia z wnukiem, awantury oraz, że wnuk znęca się nad nią.

W dniu 28 grudnia 2017 roku siostra powódki I. H. poinformowała Policję, że Ł. M. jest agresywny i uderzył babcię. Przybyli na miejsce funkcjonariusze policji ustalili, że do kłótni doszło na tle finansowym. Nie stwierdzili przemocy.

W rodzinie trzykrotnie była prowadzona procedura (...) w związku z podejrzeniem stosowania przez Ł. M. przemocy wobec babci W. M.. Ostatecznie, karta została uchylona w dniu 7 marca 2019 roku, kiedy J. A. pracownica socjalna podczas wizyty ustaliła, że w rodzinie M. nie występuje przemoc, a konflikt pomiędzy W. M., a jej wnukiem Ł. M. dotyczy lokalu mieszkalnego.

Powódka nie wniosła sprawy o eksmisję wnuczka i zakaz zbliżania się do niej. Przeciwko Ł. M. toczyło się postępowanie karne o znęcanie się psychiczne i fizyczne nad babcią. Wnuk powódki został uniewinniony (zaświadczenie k. 57, rachunki k. 74, zeznania E. B. (1) k. 67v i 172-173, zeznania świadków: E. B. (2) k. 68-68v, K. A. k. 69, N. B. k. 69v-70, Ł. M. k. 99v-100v, P. P. k. 101-101v, K. B. (1) k. 101v-102 i M. M. (1) k. 102v-103, informacja Komisariatu Policji w K. k. 62-63 i 166-167, informacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w K. k. 107-165).

Sąd za powódką stwierdził, że powódka chciałaby odwołać darowiznę i żyć spokojnie w mieszkaniu. Chciałaby, aby po jej śmierci mieszkanie zostało podzielone po równo między wszystkich. Nie chce, by jej wnuk Ł. mieszkał razem z nią, bo się go boi. Rzadko korzysta z kuchni, stołuje się w stołówce.

Nie zwracała się do córki o pomoc finansową, gdyż nie ma jej adresu, nie wie, gdzie ona mieszka oraz nie ma jej numeru telefonu. Próbowwała się kontaktować z pozwaną, wysłała list, ale wrócił nie doręczony, bo powódka podała nieaktualny adres córki. W liście tym informowała pozwaną o zachowaniu jej najstarszego syna.

W. M. od czasu darowizny chorowała, miała problemy z jelitami, kręgosłupem i uszami. Gdy przebywała w szpitalu, odwiedzały ją siostry. Samodzielnie opłaca rachunki za prąd i gaz, gdyż wnuk w ostatnim czasie nie dokłada się do rachunków (zeznania W. M. k. 67v-68 i 171v-172, karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 64-66).

Pozwana nie utrzymuje kontaktu z matką, nie rozmawia z nią, gdyż jest przez nią wyzywana. Rozmawiała z synem o konflikcie z powódką, ale nie ma wpływu ani na syna ani na matkę, bowiem są to dorośli ludzie. Jej syn Ł. M. nie rozmawia z babcią. (zeznania E. B. (1) k. 67v i 172-173). Opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane dowody zgromadzone w aktach sprawy.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo jako bezzasadne.

Sąd wskazał, że zgodnie z treścią art. 888 k.c. przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku. Nieodpłatne świadczenie darczyńcy, będące jednostronnym aktem jego dobrej woli, wytwarza po stronie obdarowanego obowiązek wdzięczności w wymiarze etycznym. Obowiązek ten nie ma charakteru prawnego w tym sensie, że źródło swe czerpie w całości z zasad współżycia społecznego. Z chwilą dokonania darowizny powstaje między darczyńcą, a obdarowanym szczególnie stosunek osobisty, mający charakter moralny, a przejawiający się obowiązkiem wdzięczności obdarowanego. Do esentialia negotii umowy darowizny nie należy obowiązek sprawowania opieki nad darczyńcą przez obdarowanego, jednak umowa darowizny rodzi po stronie obdarowanego moralny obowiązek wdzięczności, który nabiera szczególnej wymowy, gdy do zawarcia umowy dochodzi między osobami najbliższymi, których powinność świadczenia pomocy i opieki wynika już z łączących strony umowy stosunków rodzinnych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2005 roku, sygn. akt I CK 112/05, Legalis).

W myśl art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

W doktrynie i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że rażąco niewdzięczne w rozumieniu art. 898 § 1 k.c. jest takie postępowanie obdarowanego, które polega na umyślnym zawinionym działaniu lub zaniechaniu, skierowanym przeciwko darczyńcy i które uznać należy, z punktu widzenia powszechnie obowiązujących zasad etycznych, za niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę (zob. wyrok SN z dnia 15 czerwca 2010 r., III CSK 68/10, Lex nr 852539).

Ponadto, zachowanie obdarowanego musi być nacechowane złą wolą (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 czerwca 2018 roku, sygn. akt V ACa 487/17, Legalis). Darowizna jest wyrazem woli darczyńcy, podobnie jak i jej odwołanie, jednakże skuteczność tego odwołania nie jest już wyrazem swobodnej woli darczyńcy. Niezbędne jest wykazanie przesłanki rażącej niewdzięczności obdarowanego wobec darczyńcy. Nie wystarcza zatem, aby obdarowany okazał się niewdzięczny w powszechnym tego słowa znaczeniu; jego niewdzięczność musi mieć charakter wyjątkowy – musi być „rażąca”. Pojęcie „rażąca niewdzięczność” oznacza zachowania nacechowane znacznym nasileniem złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej. Są to przede wszystkim popełnione przez obdarowanego przestępstwa skierowane przeciwko życiu, zdrowiu, czci i godności osobistej, a także przeciwko majątkowi darczyńcy. Natomiast znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują czyny nieumyślne obdarowanego, a nawet drobne czyny umyślne, ale nie wykraczające poza zwykłe konflikty życiowe, rodzinne.

W ocenie Sądu Okręgowego powódka nie udowodniła zachowań pozwanej wobec niej, które nosiłyby cechy rażącej niewdzięczności. Twierdzenia powódki dotyczące zachowania pozwanej, mające świadczyć o rażącej niewdzięczności obdarowanego względem darczyńcy okazały się gołosłowne i nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, w tym zeznaniach świadków.

Bezspornym jest, że pozwana nie utrzymuje kontaktu z matką i pozostaje z nią w złych relacjach. Przyczyną konfliktu jest fakt, że powódka nie chce dalej mieszkać z najstarszym synem pozwanej Ł. M., gdyż się go boi. Zarzuca mu znęcanie się nad nią psychiczne i fizyczne.

Pod adresem powódki na jej prośbę były przeprowadzane liczne interwencje policji. W. M. zgłaszała na Policję nieporozumienia z wnukiem, awantury, a także zarzuty znęcania się na nią. W rodzinie trzykrotnie była wszczynana procedura (...), która ostatecznie została zamknięta dniu 7 marca 2019 roku. Przeciwno Ł. M. toczyło się postępowanie karne o znęcanie się nad babcią, które zakończyło się jego uniewinnieniem.

Sąd Okręgowy wskazał również, że powódka pozostaje w złych relacjach nie tylko z wnukiem, z którym mieszka i jego matką, ale także z wnukami K. i N. B. oraz drugą córką M. M. (1). Obecnie najstarszy syn pozwanej - Ł. M. nie rozmawia z babcią. W. M. nigdy nie zwracała się do córki o pomoc finansową. Pozwana rozmawiała z synem na temat konfliktu z babcią, ale jest on dorosły i nie ma na niego wpływu. Ł. M. skarżył się matce, że to babcia prowokuje konflikty w rodzinie.

Pozwana nie mieszkała w Polsce, przebywała za granicą, co w pełni akceptowała powódka. W. M. w toku procesu sama przyznała, że córka nie obiecywała jej, że będzie się nią opiekować, bo już wtedy była za granicą.

Sąd nie obciążył pozwanej kosztami procesu na rzecz powódki na podstawie art. 102 kpc mając na uwadze jej sytuację majątkową. W. M. jest osobą starszą i schorowaną. W ocenie Sądu relacje stron są złe, a obciążenie powódki kosztami procesu na rzecz pozwanej prowadziło do eskalacji konfliktu.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka zaskarżając wyrok w całości. Apelująca zarzucała Sądowi Okręgowemu naruszenie:

1. Przepisów prawa materialnego, tj. art. 898 § 1 k.c. stanowiącego, że darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności poprzez ich niezastosowanie i brak przyjęcia w przedmiotowej sprawie, że pozwana dopuściła się wobec powódki rażącej niewdzięczności, podczas gdy z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że pozwana jako osoba najbliższa wobec powódki dopuściła się rażącej niewdzięczności będąc obdarowaną;

2. Przepisów postępowania, tj. art. 231 § 1 k.p.c - przez przyjęcie faktu, że nie doszło do rażącej niewdzięczności ze strony pozwanej, mimo istnienia faktów wykazanych w toku sprawy, które jednoznacznie stwierdzają powstanie rażącej niewdzięczności wobec powódki, przejawiających się w celowym unikaniu kontaktu z powódką, brakiem zainteresowania jej stanem zdrowia, nawet podczas pobytu w szpitalu, oraz całkowitym zignorowaniem konfliktu powstałego między powódką, a synem pozwanej, podczas gdy na niej, jako osobie najbliższej względem obojga skłóconych, ciążył obowiązek podjęcia próby zażegnania konfliktu;

3. Przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c - poprzez dowolną i wybiórczą ocenę dowodów, w szczególności uwzględnienie tylko tych dowodów, które uzasadniają przyjętą w skarżącym wyroku tezę o braku rażącej niewdzięczności, podczas gdy całość zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na zaistnienie rażącej niewdzięczności po stronie pozwanej, w szczególności nieuwzględnienie zeznań świadków E. A. i K. B. (2), mówiących o całkowitym braku zainteresowania pozwanej osobą powódki, ignorowaniem agresywnych zachowań syna pozwanej względem powódki oraz pominięciem faktu, że zgodnie z treścią umowy darowizny to obdarowana zobowiązana jest do ponoszenia opłat również za media, czego pozwana nie robi i jak oświadczyła w czasie sprawy robić nie będzie;

4. Przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c - poprzez sprzeczność istotnych ustaleń sądu z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym przez przyjęcie, że nie doszło do rażącej niewdzięczności, w sytuacji gdy z całości zebranego materiału dowodowego wynika, że obdarowana dopuściła się rażącej niewdzięczności zrywając całkowicie relacje z powódką, która jest jej matką, nie wykazując zainteresowania nawet w sytuacji złego stanu zdrowia wymagającego hospitalizacji powódki oraz akceptacji agresywnego zachowania syna pozwanej względem powódki;

5. Przepisów prawa materialnego, tj. art. 29 Ustawy z dnia 26 maja Prawo o adwokaturze w zw. z § 2, § 3, § 4 i § 8 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu poprzez ich niezastosowanie, w konsekwencji nieprzyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu pełnomocnikowi powoda, w sytuacji gdy w przedmiotowej sprawie należało przyznać koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelująca wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu wg. norm prawem przepisanych oraz przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które to koszty nie zostały opłacone w całości oraz części

Ewentualnie, na wypadek uznania przez sąd, że zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości wносиła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwana zaskarżyła zażaleniem rozstrzygnięcie o nieobciążaniu powódki kosztami procesu na rzecz pozwanej. W tym zakresie zarzucała Sądowi naruszenie :

1. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 102 k.p.c., które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że w realiach niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, pozwalający na odstąpienie od obciążenia powódki kosztami procesu, mimo przegrania przez nią procesu w całości - w sytuacji, gdy żadna z istniejących okoliczności, w szczególności charakter sprawy, sposób zachowania się przez pozwaną w toku procesu i przed jego wszczęciem, sytuacja życiowa powódki, nie pozwalają na zastosowanie wobec powódki przepisu kreującego wyjątek od zasady ponoszenia przez stronę przegrywającą sprawę poniesionych przez przeciwnika procesowego kosztów procesu niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 102 k.p.c. które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że w realiach niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, pozwalający na odstąpienie od obciążenia powódki kosztami procesu, mimo przegrania przez nią procesu w całości - w sytuacji, gdy klóci się to z poczuciem słuszności i sprawiedliwości, powódka nie poniosła bowiem żadnych wydatków związanych z prowadzeniem niniejszego procesu (korzystając z dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów sądowych), zaś pozwana poniosła znaczne koszty niezbędne do celowej obrony, m.in. wynikające z konieczności dwukrotnego stawiania się na rozprawach przed Sądem Okręgowym w Lublinie, co wiązało się z wydatkami na bilety lotnicze (pозwana zamieszkuje na stałe w Anglii) oraz utratą zarobku podczas urlopu wykorzystanego na stawiennictwo na rozprawach;

3. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 102 k.p.c., które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że w realiach niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, pozwalający na odstąpienie od obciążenia powódki kosztami procesu, mimo przegrania przez nią procesu w całości – w sytuacji, gdy prowadziła ona proces w sposób nielojalny, próbując wprowadzić Sąd w błąd co do rzekomego stosowania wobec niej aktów przemocy przez syna pozwanej, a także zafalszowując obraz swojej sytuacji majątkowej.

Pozwana wносиła o zmianę postanowienia o kosztach procesu zawartego w pkt III wyroku - poprzez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kwoty 5400 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, obejmujących koszty zastępstwa procesowego oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu jednakże nie z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu wyroku przez Sąd I instancji.

Warunkiem skutecznego domagania się przez darczyńcę zwrotnego przeniesienia przez obdarowanego własności przedmiotu darowizny, ze względu na rażącą niewdzięczność obdarowanego, jest skuteczne złożenie przez darczyńcę oświadczenia woli o odwołaniu darowizny. Oświadczenie to musi być doręczone obdarowanym w taki sposób by mógł się z nim zapoznać. Dopiero z chwilą zapoznania się obdarowanego z treścią oświadczenia woli o odwołaniu darowizny powstaje po jego stronie obowiązek świadczenia, polegający na zwrotnym przeniesieniu prawa własności rzeczy bądź prawa, które było przedmiotem darowizny. Jeżeli obdarowany nie chce tego uczynić, darczyńca ma roszczenie o zobowiązanie obdarowanego do złożenia oświadczenia woli o zwrotnym przeniesieniu prawa własności przedmiotu darowizny.

Zgodnie z art. 900 kc odwołanie darowizny jest jednostronną czynnością prawną, której dokonanie stanowi realizację przysługującego darczyńcy uprawnienia o charakterze prawnokształtującym i dochodzi do skutku przez złożenie obdarowanemu oświadczenia woli (por. III CSK 260/11 - Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2011r. , Lex , OSNC 2012/6/77).

Oświadczenie woli może być złożone przez pełnomocnika – zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z art. 95 § 1 i 2 kc. Jednakże osoba składająca takie oświadczenie w imieniu swego mocodawcy winna legitymować się pełnomocnictwem do czynności materialnoprawnych.

Sąd Okręgowy w swych ustaleniach całkowicie pominął ustalenia dotyczące złożenia przez powódkę – osobiście bądź przez swojego pełnomocnika, oświadczenia woli o odwołaniu darowizny. W sprawie nie zostały przedstawione dowody na okoliczność złożenia przez powódkę oświadczenia woli w tym przedmiocie, a tym bardziej na okoliczność doręczenia tego oświadczenia pozwanej jako obdarowanej.

Pierwszym pismem doręczonym pozwanej w tej sprawie był pozew, który zawierał procesowe żądanie zobowiązania pozwanej do złożenia oświadczenia woli o zwrotnym przeniesieniu przedmiotu darowizny. Pozew został podpisany wyłącznie przez pełnomocnika ustanowionego dla powódki z urzędu, o którego ustanowienie powódka wniosła jeszcze przed wniesieniem niniejszej sprawy. Sąd uwzględnił ostatecznie wniosek o ustanowienie dla powódki pełnomocnika z urzędu do reprezentowania jej w niniejszej sprawie. Postanowienie o ustanowieniu pełnomocnika z urzędu jest równoznaczne z udzieleniem adwokatowi pełnomocnictwa procesowego. Z oczywistych względów jest to jedynie pełnomocnictwo procesowe. Powódka nie udzielała natomiast pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu pełnomocnictwa do złożenia w jej imieniu materialnoprawnego oświadczenia woli o odwołaniu darowizny. Z tego względu pozew złożony przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu nie mógł zawierać skutecznego oświadczenia woli powódki o odwołaniu darowizny. Powódka bowiem nie ustanowiła pełnomocnika do złożenia w jej imieniu takiego oświadczenia. Skoro zatem oświadczenie woli o odwołaniu darowizny nie zostało przez powódkę skutecznie złożone pozwanej, nie został spełniony podstawowy warunek powstania roszczenia powódki o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli o zwrotnym przeniesieniu własności lokalu mieszkalnego, który był przedmiotem darowizny.

W tym stanie sprawy brak było podstaw do badania dalszych przesłanek skuteczności oświadczenia o odwołaniu darowizny. Brak było podstaw do badania czy pozwana dopuściła się rażącej niewdzięczności względem powódki. Z tego względu dla oceny prawidłowości wyroku Sądu pierwszej instancji okoliczności te nie miały żadnego znaczenia, gdyż powódka nie odwołała darowizny. Z tego względu nie mogła domagać się zobowiązania pozwanej do złożenia oświadczenia woli o zwrotnym przeniesieniu własności lokalu mieszkalnego będącego przedmiotem darowizny. Skoro oświadczenie woli o odwołaniu darowizny nie zostało złożone bezprzedmiotowe są ustalenia Sądu dotyczące istnienia podstaw do jego złożenia.

Z tych względów apelacja powódki została oddalona na podstawie art. 385 kpc, gdyż wyrok Sądu pierwszej instancji oddalający powództwo odpowiada prawu.

Podzielając ocenę Sądu Okręgowego co do nieobciążania powódki kosztami procesu Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie pozwanej na rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji o kosztach procesu. Sąd Apelacyjny nie obciążył powódki

kosztami procesu na rzecz pozwanej w postępowaniu apelacyjnym. W sprawie niniejszej jest bezsporne, że powódka jest ofiarą zachowań syna obdarowanej, który mieszka w mieszkaniu swojej matki. Zachowania wnuka skutkują co najmniej brakiem komfortu powódki przy korzystaniu z mieszkania, w którym mieszkała całe dotychczasowe życie i które podarowała córce. Wbrew ocenie pozwanej ma ona realny wpływ na zachowanie swojego syna, w celu zapewnienia swojej matce spokojnego dalszego zamieszkiwania. Bierność pozwanej w tym zakresie jest co najmniej niezrozumiała – co usprawiedliwiało a nawet zmuszało powódkę do poszukiwania ochrony sądowej. W zasadzie powództwo nie mogło być uwzględnione z przyczyn formalnych, jednakże w ocenie Sądu Apelacyjnego obiektywne okoliczności sprawy, sprzeciwiają się zastosowaniu art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc. Z tych względów Sąd Apelacyjny podzielił ocenę Sądu Okręgowego co do nie obciążania powódki kosztami procesu przed Sądem pierwszej instancji i nie obciążył powódki kosztami procesu za II instancję.

Natomiast Sąd Apelacyjny odrzucił apelację powódki – wniesioną przez profesjonalnego pełnomocnika, w części dotyczącej nieprzyznania temu pełnomocnikowi wynagrodzenia z sum Skarbu Państwa. Sąd Okręgowy w tym zakresie nie wydał żadnego orzeczenia, w związku z czym brak jest substratu zaskarżenia i w tej części, apelację powódki należało odrzucić jako niedopuszczalną na podstawie art. 373 § 1 kpc.

Sąd Apelacyjny przyznał pełnomocnikowi powódki ustanowionemu z urzędu wynagrodzenie odpowiadające połowie stawki przewidzianej w rozporządzeniu o wynagrodzeniu adwokata, mając na uwadze, że zastępstwo prawne w tej sprawie było wykonywane niedbale, co m. in. Skutkowało oddaleniem powództwa oraz oddaleniem i częściowym odrzuceniem apelacji.